

KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI INTÉZKEDÉSI TERV

a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek oktatási sikeressége érdekében

1. Helyzetelemzés

1. 1. Az oktatási intézmény tanulói összetételének, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók arányának kiegyenlítetttségére vonatkozó adatok vizsgálata.

Iskolánk olyan 8. osztályt elvégzett tanulóknak kínál továbbtanulási lehetőséget, akiknek a felsőfokú továbbtanulásra való felkészülés az elsődleges céljuk. Az iskola képzési rendje: általános tehetséggondozó, Arany János Tehetséggondozó, angol-matematika és angol-magyar két tanítási nyelvű osztályok. Ebben a képzési rendszerben szociális és anyagi helyzettől függetlenül minden tehetséges diák számára biztosított a továbbtanulás lehetősége.

Az iskola tanulói létszáma: 514

Ebből a létszámból a legutóbbi visszajelzés alapján:

- Hátrányos helyzetű: 63
- Halmozottan hátrányos helyzetű: 19

Iskolánk már a kezdetektől tagja a 2000-ben indított Kormányprogram Arany János Tehetséggondozó Programjának (továbbiakban AJTP). Ennek fő célja a hátrányos helyzetű tanulók társadalmi mobilitásának, munkaerőpiacon való megfelelésének biztosítása, tehetséggondozása, felzárkóztatása, hiszen fontos, hogy a társadalmi előrejutást a *„tanuló tehetsége, szorgalma, ne pedig családja anyagi helyzete, szülei foglalkozása, vagy éppen lakhelye határozza meg.”*¹

Az AJTP program kiemelten kezeli a szociális és pedagógiai feladatok megoldását, melyekkel intézményesen segítik a tanulók hozott hátrányának eredményes leküzdését. Ezeknek a feladatoknak a megoldásával az együttműködő szervezeti szintek résztvevői biztosítják a **tehetséggondozás, a személyiség-és képességfejlesztés lehetőségeit valamint a szociális hátrányok csökkentésére alkalmas támogatási rendszer** hatékony működését. A hátránykompenzációban nagy szerepet kap az előkészítő év, mely során tanulásmódszertani, pszichopedagógiai eszközökkel segítjük a diákok szocializációját, felkészülésüket az első gimnáziumi év megkezdésére.

¹ Idézet a központi programleírásból, 2. oldal

A program céljainak megvalósítása 5 éves képzésben történik, mely során alapedvezményként részesülnek még a középfokú nyelvismeret, ECDL bizonyítvány, valamint a jogosítvány megszerzésében.

A megkezdett folyamatot segíti az *Útravaló program*, melynek mentori rendszere a személyre szabott, egyéni útkövetést, segítségnyújtást is lehetővé teszi. Természetesen ez a lehetőség nemcsak az AJTP programban tanulók számára, hanem minden halmozottan hátrányos helyzetű diáknak nyitott, ennek ellenére jelenleg csak AJTP -s diákok vesznek részt a programban.

Útravaló program résztvevői aránya 2007-2008

Aktuális résztvevők	26 fő
Idén pályázók	29 fő
Sikeres pályázók	13 fő

1.2. A nevelés és oktatás eredményességére vonatkozó adatok vizsgálata

A 9-10. évfolyamon a tanulmányi eredmények különbségeiben megjelennek még a diákok eltérő szociális helyzetéből adódó hátrányok. A következetes pedagógiai munkának köszönhetően a 11-12. évfolyamon a tanulmányi eredményekben megjelenő eltérések már sokkal inkább a képességbeli különbségekkel magyarázhatóak.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő diákjainkat is szakemberek (ld. 1. számú melléklet) segítik a problémák megoldásában.

Az iskolánk nevelőtestülete számára alapvető feladat, hogy a felvett tanulók beilleszkedési, magatartási problémáit észrevegje, és annak pedagógiai megoldásában érdekelt legyen.

A tantestületben meglévő szakmai kompetenciák (konfliktuskezelés, önismeret stb.) közvetítésével, a pedagógiai kultúránk és felkészültségünk fejlesztésével szerezhetünk megfelelő tudást, és alakíthatjuk ki a nevelőtestület egységes szemléletét a tanulók segítése, megtartása érdekében.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatására a következő formában nyújtunk segítséget:

- A 9. évfolyamon tanulói képességvizsgálatot végzünk, amely segíti a tanulási problémák feltárását.

- A Debreceni Egyetem Pszichológiai Tanszékének munkatársai által kiértékelt mérési eredményeket a nevelőtestület tagjai megismerik.
- Szükség esetén felzárkóztató foglalkozásokat szervezünk.
- A külföldi vagy külföldről hazatelepülő magyar diákok – szükség szerinti – felzárkóztatása egyéni program alapján történik.
- A pedagógusok szakirányú továbbképzéseken vesznek részt.
- Iskolapszichológus foglalkoztatása.
- Gyermek – és ifjúságvédelmi felelős foglalkoztatása.
- Segítségkérés a városi szakmai szervezetektől.

Nagy gondot fordítunk a tehetséges diákok képességeinek kibontakoztatására is. Fontos az iskolánkba felvett tanulók képességeinek megismerése annak érdekében, hogy a pedagógiai eljárásainkban, módszereinkben és az iskolánk tevékenységrendszerében biztosítsuk az adaptív pedagógiai eljárást, illetve a kiugró tehetségek fejlesztését.

Ennek érdekében:

- Az iskolába felvett tanulók bemutatkozó levele alapján az osztályfőnökök felhívják az osztályban tanítók figyelmét az egyes diákok speciális érdeklődési területeire.
- Az iskolánkba felvett tanulók képességvizsgálatát az iskolapszichológus elvégzi. Ezzel segíti tanítványainkat a reálisabb énkép és célmeghatározás kialakításában. Az iskolapszichológus konzultál az osztályban tanítók közösségével a tanulócsoport erősségeiről, a kiemelten fejlesztendő területekről (pl. figyelem, tartós munkában való helytállás, motiváció).
- A többiektől gyorsabb ütemben haladók számára biztosítjuk az előrehozott vizsga lehetőségét.
- A tanulmányi és egyéb jellegű versenyekről, pályázati lehetőségekről tájékoztatjuk a diákokat, az azokon való részvételt motiváljuk, felkészülésük során segítjük őket.
- Az érettségivel összefüggő választható (alternatív) eljárásokról tájékoztatjuk, és választásaikban, felkészülésükben segítjük diákjainkat.
- Iskolai versenyeket, diákszimpoziumokat szervezünk, az iskolai hagyományok rendezvényeit felhasználjuk, hogy diákjaink számára bemutatkozási lehetőséget biztosítsunk.

A szociális hátrányok enyhítésére olyan pedagógiai hatásrendszert és eljárásrendet használunk, amely a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek számára biztosítja a segítségnyújtást, a szociális hátrányok kiegyenlítését.

A társadalmi problémákat az iskola nem tudja kompenzálni, de enyhíteni tudja ezek hatását.

Törekszünk arra, hogy a veszélyeztetettség kialakulását megelőzzük, amennyiben erre az adott életkorban lehetőség adódik. Segítséget nyújtunk a veszélyhelyzetben lévő tanulóknak a jelzésadással, illetve a szakmai együttműködés intézményi lehetőségeivel (gyermekjóléti, gyermekvédelmi rendszer). Ennek a rendszernek fontos része a személyiség fejlődését támogató és a személyiség védelmét szolgáló tevékenységünk:

I. Pénzügyi támogatás:

- Különböző pályázati, ösztöndíj-lehetőségek felkutatása, felhasználása, pályázatok megírásában segítségnyújtás;
- Az iskolai menzán a diákétkeztetés biztosítása;
- A tankönyvsegély elosztását szociális rászorultság alapján végezzük;
- Az önkormányzatok szociális támogatási rendszerét, az országos regionális pályázati lehetőségeket a tanulókkal (a szülőkkel) megismertetjük.

II. A személyiségfejlődést segítő és annak védelmét szolgáló programok és lehetőségek:

- felmérjük a hátrányos helyzetű tanulók körét és a hátrány okát;
- személyiségfejlesztő programok alkalmazása osztályfőnöki órákon és egyéb foglalkozásokon;
- drog- és bűnmegelőzési programok az iskolai drogellenes stratégia alapján;
- pályaaorientációt segítő csoportok szervezése;
- esetmegbeszélések egy-egy tanuló, tanulócsoporthoz problémáinak megoldására;
- felzárkóztatás a szociálisan rászoruló diákok számára;
- kollégiumi elhelyezés tanulói igény alapján, az iskolai keretszám függvényében;
- iskolapszichológus alkalmazása, aki rendelkezésére áll a diáknak, a szülőnek és a pedagógusnak egyaránt.

A gyermekvédelmi törvény alapján iskolánknak feladata az önkormányzati szervekkel történő kapcsolatfelvétel a törvény által előírt esetekben.

A hátránykompenzációs, a szocializációt elősegítő folyamatokat a teljes képzési idő alatt a tanórán kívüli programokkal tovább erősítjük.

Ilyen rendezvényeink:

- tanévnyitó ünnepség, ahol köszöntjük az új tanulóinkat és pedagógusainkat;
- Katalin – nap, ahol a diáknapi keretében a 9. osztályos diákjaink műsorral készülnek, megmutatva és egyben megismertetve magukat az iskola diákjai és tanárai előtt;
- Iskolai karácsony, aminek keretében nemzetközi karácsonyi ünnepségeket is tartunk;
- Suligála, a tehetségek bemutatkozása az irodalom, zene, tánc és a színház területén;
- Iskolatárlat a képzőművészetben tehetséges tanulók számára;
- Népdalverseny, ahol osztályközösségek, kisebb csoportok és szólisták bemutatkozására kerül sor;
- Vargánya, (az iskola diáklapja) rendszeres kiadása;
- Iskolai ünnepségek – nemzeti ünnepeinken. Az ünnepi műsorért egy – egy osztály a felelős, az ünnepi beszédet diákszónok mondhatja;
- Diákszimpóziumok;
- „Öregdiákok” találkozója.

Az AJTP speciális tanórán kívüli külön programjai:

- Kollégiumi órarendi órák és foglalkozások,
- Programhétvégék

1. 3. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részvételi adatainak vizsgálata az intézmény nyújtotta programokban

Törekszünk arra, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat bevonjuk a tanulmányi versenyekbe és eredményeiket az intézkedési tervnek megfelelően rögzítjük.

1. 4. Az oktatás, nevelés feltételeinek vizsgálata az intézményben

1. Az iskola személyi feltételekben eleget tett és eleget tud tenni az új szakmai feladatoknak. A hátrányos helyzettel foglalkozó program kiteljesítése speciális nevelői készségekhez, képzettséghez kötött. Részben az AJTP programnak köszönhetően a kollégák olyan szakmódszertani képzésben is részesültek (tanulásmódszertan, önismeret, ifjúságvédelmi képzés) amely a hátrányos helyzet kompenzációját segíti.
2. A hátrányos helyzetű tanulók, valamint az iskola minden diákja (hiszen ez a státusz családi események hatására hirtelen változhat) számára fontos az ifjúságvédelmi jelzőrendszer megléte. A jelzőrendszer kialakításának alapja a szolnoki CIVIL Ház által szervezett ifjúságvédelmi képzés, valamint az iskolai gyermek – és ifjúságvédelmi és 3 éve zajló iskolapszichológusi munka tapasztalatai.
3. A személyi feltételekkel ellentétben, az iskola tárgyi feltételeiben nem tudja mindenben biztosítani az iskola diákjai számára mindazt, amit a hasonló kondíciókkal rendelkező középiskolák diákjai megkapnak. Ilyen hiányosság például a tanulói létszámhoz mérten, az egészséges és testi nevelést biztosítani tudó tornaterem hiánya. Célunk lenne egy olyan egészségnevelési központot létrehozni, ahol az iskolánk diákjai és a város tanulói is lehetőséget kapnának a gyógytestnevelési órák megfelelő ellátására. A testi nevelés és az egészségügyi kompenzáció legalább olyan fontos a hátránykompenzációs folyamatban, mint a tudásbeli hátrányok ledolgozása.

1. 5. Az intézmény pedagógiai programjának, oktatási, nevelési gyakorlatának vizsgálata

Az iskola pedagógiai hitvallása a személyiségközpontúságra épül. Tanulóink eltérő adottságaira, képességeire és tehetségére alapozva, a differenciált pedagógia eszközeivel és az iskolai tevékenységrendszer kínálatával képessé tesszük őket magas szintű teljesítmény elérésére és az önálló tanulásra. A tanulókkal, szülőkkel történő egyeztetés után, a tanulók optimális fejlődése érdekében alkalmazzuk a differenciált foglalkoztatást, valamint az adaptív nevelést. A Nemzeti Alaptantervnek megfelelően a helyi tantervek tartalmazzák azokat a kulcskompetenciákat, amelyek mentén az intézmény oktatási, nevelési gyakorlata megvalósul.

1.6. Az SNI tanulók országos és települési átlaghoz viszonyított aránya

Az iskolában jelenleg az SNI tanulók száma 3 fő, ez nem haladja meg az országos átlagot. A tanulókkal fejlesztő pedagógus foglalkozik. Az iskola kérésére a kolléga vállalta nemcsak a támogatással járó SNI diákok fejlesztését, hanem a BTMN diagnosztizált tanuló pszichopedagógiai fejlesztését is. A tanulók integrált oktatása megvalósul. Tanulmányi előmenetelüket folyamatosan nyomon követi az osztályfőnökük. Az iskola gyermek-és ifjúságvédelmi felelőse koordinálja felmenő rendszerben a hozzánk érkező diákok folyamatos, ilyen irányú előszűrését, majd szűrését a Nevelési Tanácsadó szakemberének a segítségével. Ezzel – a középiskoláknál is példaértékű pluszvállalással – a rejtett vagy az általános iskolában észre nem vett diákok kiszűrésére és fejlesztésére van lehetőség. Iskolánk az SNI diákok utógondozásában vállalja a kontrollvizsgálatok kezdeményezését a szakértői bizottságoknál.

1.7. Az intézmény szakmai és társadalmi kapcsolatrendszerének vizsgálata

Az iskola közvetett és közvetlen kapcsolatrendszere a lehetőségekhez képest jól kiépített.

A Varga Katalin Gimnázium meghatározta legfontosabb partnereit. A partnerlistát folyamatosan aktualizálja. A Varga Katalin Gimnázium partnerei:

2007. március 28-án frissített és elfogadott partnerlista:

Közvetlen partnereink megnevezése

Tanulók

Szülők

Pedagógusok

Nem-pedagógus munkakörben dolgozók

Fenntartó

Kollégium

Közvetett (Egyéb) partnerek megnevezése:

Arany János Programiroda

A beiskolázásban elsősorban érintett általános iskolák

Európai Információs Pont

Kétnyelvű Iskoláért Egyesület

Megyei Pedagógiai Intézet
Nemzeti Tankönyvkiadó
Humán Szolgáltató Központ
Városi Nevelési Tanácsadó
Contact, Civil Ház, Humán Szolgáltató Központ

A hátrányos helyzetűek ellátásában felmerülő kérdés a rendszererőszak („system abuse”, Herczog M.) kérdése, vagyis esetenként olyan, az iskola intézményén túli szervezetek hálójának hiánya, amely jó együttműködéssel megkönnyítené a hátrányos helyzetűek megfelelő ellátását. Pl. anyaoththon, megfelelő létszámú átmeneti otthon, serdülő pszichiátriai ellátás, mentálhigiénés ház...)

2. Az Intézkedési terv célja

A Közoktatási intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervnek ki kell nyilatkoztatnia azt az alapvető célt, hogy biztosítsa az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Az intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségének biztosításán túl, célul kell kitűzni az esélyteremtést, a támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében az intézmény minden tevékenysége során:

- a beiratkozásnál, felvételinél
- tanításban, ismeretközvetítésben
- a gyerekek egyéni fejlesztésében
- az értékelés gyakorlatában
- tanulói előmenetelben
- a fegyelmezés, büntetés gyakorlatában
- a tananyag kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében
- a továbbtanulásban, pályaorientációban
- a humán erőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai továbbképzésében
- a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel

3. Kötelezettségek és felelősség

A Közoktatási intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervben megfogalmazzuk, hogy az esélyegyenlőségi célok elérése érdekében milyen kötelezettségeket vállal az intézmény.

A kötelezettségek teljesítéséért felelősek:

- Az intézmény vezetője felelős azért, hogy az intézmény minden dolgozója, tanulója, a szülők és a társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Közoktatási intézményi esélyegyenlőségi intézkedési terv, ismerjék és kövessék a benne foglaltakat. Az ő felelőssége annak biztosítása is, hogy az intézmény dolgozói minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a intézkedési terv végrehajtásához. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg kell tennie a szükséges lépéseket.
- Az intézmény vezetője/helyettese/, egyéb tisztségviselője felelős a Közoktatási intézményi esélyegyenlőségi intézkedési terv megvalósításának koordinálásáért, a intézkedési terv végrehajtásának nyomon követéséért, és az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálásáért.
- A tantestület minden tagja felelős azért, hogy tisztában legyen az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítsa a diszkriminációmentes oktatást, nevelést, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjon minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteit bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyen. A tantestület minden tagjának felelőssége továbbá, hogy ismerje az intézkedési tervben foglaltakat és közreműködjön annak megvalósításában; illetve az esélyegyenlőség sérülése esetén jelezze azt a felettesének, illetve az illetékes munkatársának.
- Minden, az intézménnyel szerződéses viszonyban álló, szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy ismerje a Közoktatási intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervet és magára nézve is kötelezőnek tekintse azt.

4. Monitoring és nyilvánosság

A Közoktatási intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervben rögzíteni kell, hogy hogyan történik a intézkedési terv megvalósulásának nyomon követése; milyen módon és milyen gyakran tervezett az eredményesség értékelése, ellenőrzése. Meg kell fogalmazni a rendszeres, de **legalább éves monitoring vizsgálatok** eredményeinek nyilvánossá tételére és

ennek kapcsán a személyes adatok védelmének biztosítására vonatkozó elképzeléseket is. Szükséges meghatározni azt is, hogy a monitoringért, önellenőrzésért és a nyilvánosság biztosításáért ki/kik a felelősök.

A intézkedési terv eredményes megvalósulását döntően befolyásolja, hogy az érintettek (tanulók, szülők, pedagógusok, pedagógiai munkát segítők, fenntartó stb.) elkötelezettek-e és aktív részvételükkel támogatják-e a intézkedési terv végrehajtását. Éppen ezért szükséges minden, az intézmény számára elérhető eszközt és helyi médiumot bevonni (honlap, intézményi tájékoztató kiadványok, faliújság, rendezvények, helyi sajtó stb.) a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében. A nyilvánosság folyamatos biztosítására javasolt legalább évente tájékoztatni az intézkedési terv megvalósításában elért eredményekről a fenntartó, szülők és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

Feladat	A feladat elvégzésének határideje	Felelős
Nyomon követés	Folyamatos	Igazgató, AJTP felelős, iskolapszichológus, GYIF
Ellenőrzés, beszámoló	Tanév végén, vagy az új tanítási év kezdetén	Igazgató, AJTP felelős
Nyilvánosság biztosítása (SZMK, iskolaszék, honlap)	Tanév elején	Igazgató

5. Konzultáció és visszacsatolás

A intézkedési terv kidolgozása során, az elfogadását megelőzően biztosítani kell a konzultáció és véleményformálás lehetőségét a fenntartó, szülők, tanulók és a megvalósításban érintett szakmai partnerek képviselőinek bevonásával.

Ki kell dolgozni az intézkedési tervben azt is, hogy milyen módon gyűjtik, dolgozzák fel és csatolják vissza a végrehajtás menetében minden érintett fél (tanulók, dolgozók, szülők, egyéb partnerek) észrevételeit; hogyan tehető kiegészítés, korrekció a intézkedési tervhez.

Feladat	A lebonyolítás módja	Felelős
Véleményformálás	SZMK, iskolaszék ülései	Igazgató, SZMK elnök, iskolaszék elnök
Adatok gyűjtése, tájékoztatás	SZMK, iskolaszék ülései	Minőségügyi vezető
Korrekción	SZMK, iskolaszék ülései	Minőségügyi vezető

6. Szankcionálás

Fontos annak meghatározása is a Közoktatási intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervben, hogy milyen módon garantálható az abban foglaltak érvényesülése, konkrétan leírva, hogy milyen intézkedéseket tesz az intézmény, ha az évenkénti önértékelés során kiderül, hogy a vállalt célokat nem sikerült teljesíteni; illetve, hogy milyen következményekkel járhat az intézkedési terv be nem tartása a megvalósításban résztvevőkre nézve.

Feladat	A feladat végrehajtásának módja	Felelős
Vállalt célok teljesülésének vizsgálata	Tanévzáró/tanévnyitó nevelőtestületi értekezlet	Igazgató
Vállalt célok teljesülése esetén	Jutalmazási javaslat	Igazgató, Közalkalmazotti Tanács elnöke
Vállalt célok nem teljesülése esetén (objektív, szubjektív tényezők számbavétele)	Tanévzáró/tanévnyitó nevelőtestületi értekezlet	Nevelőtestület
Felróható ok esetén határozat	Nevelőtestületi értekezlet	Iskolavezetőség

7. Intézkedési terv

Tevékenység	Felelős	Határidő	Ellenőrzésért felelős
A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók versenyeredményeinek és egyéb teljesítményeinek név szerinti gyűjtése, adminisztrálása	AJTP felelős, osztályfőnök	2008. 06. 30.	Igazgató
A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számára kiírt pályázati lehetőségek keresése, a tanulók tájékoztatása, segítség a pályázatok megírásában és benyújtásában	Pályázati figyelő felelőse Osztályfőnök AJTP felelős	2008. 06. 30.	Igazgató
Új tornaterem pályázat benyújtása az egészséges életmódra nevelés érdekében	Igazgató	2008. 01. 22.	Minőségügyi vezető
Iskolapszichológusi szolgáltatás nyújtása felmerülő tanulói igény esetén	Iskolapszichológus	Folyamatosan	AJTP felelős

Szolnok, 2008. 01. 03.

Molnár László
igazgató